

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΕΚΑΣ

Ο
ΓΙΟΣ
ΜΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο γιος μας**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Βαγγέλης Μπέκας
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κυριακή Κάσση
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Βαγγέλης Μπέκας, 2020
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Anna Poole, Karina Vegas/Arcangel
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2020

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Σεπτέμβριος 2020

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-3582-4
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-3583-1

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoïou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΕΚΑΣ

Ο
ΓΙΟΣ
ΜΑΣ

*Δεν είμαι σε κίνδυνο,
ο κίνδυνος είμαι εγώ.*

Walter White

Πέντε μέρες πριν από τον φόνο

Το πρώτο λάθος

Ο μικρός σηκώνεται απ' το κρεβάτι του προσεχτικά να μην ακουστεί. Σκοτάδι, ησυχία στο σπίτι· μυρωδιά από κείκ που έφτιαξε η μαμά. Επιτέλους, θα πιάσει στα χέρια του την καρραμπίνα.

Ακούει τη βροχή στα κεραμίδια και πατά με γυμνά πόδια στο μάρμαρο του διαδρόμου. Κρυνώνει, μα δε σταματά. Πλησιάζει έξω από το δωμάτιο των γονιών του και σκύβει, βάζει το μάτι στην κλειδαριά. Το λαμπατέρ στο κομοδίνο παραμένει αναμμένο, όμως κοιμούνται. Ο καθένας στη μεριά του, με την πλάτη γυρισμένη στον άλλο, όπως συνηθίζουν πια.

Τους προτιμά σιωπηλούς. Κλείνεται στην ντουλάπα όταν τσακώνονται και ουρλιάζουν ο ένας στον άλλο, και χτες που πήγε να πιάσει την καρραμπίνα του παππού τον μάλωσαν ξανά. Μα αφού μεγάλωσε πλέον, του χρόνου πάει τρίτη δημοτικού.

Προχωρά στον μακρύ, σκοτεινό διάδρομο, παίρνει το ξύλινο σκαμπό και το βάζει κάτω απ' τον καλόγερο με τις μάλινες ζακέτες και τα μπουφάν. Δίνει μία, ανεβαίνει και προσπαθεί να ξεκρεμάσει το όπλο. Τεντώνεται πάνω στο σκαμπό, τα καστανά μαλλιά του πέφτουν στο μέτωπο, τα μάτια του αστράφτουν απ' την ένταση. Απλώνει το χέρι όσο μπορεί, ίσα που φτάνει και ακουμπά με τα ακροδάχτυλα την ξύλινη λαβή.

Σπρώχνει, ξανατεντώνεται, ξεφυσά. Είναι βαριά η καρραμπίνα. Το ένα χέρι πιάνει το ξύλο, το άλλο ακουμπά στο μέταλλο, κοντά στη σκανδάλη· σηκώνεται στις μύτες των ποδιών, ξανασπρώχνει. Το σκαμπό γέρνει λίγο και το φως από το κα-

ντήλι στο εικονοστάσι της μαμάς τρεμοπαίζει. Τρεμοπαίζει και η σκιά του Γιωργάκη στον μακρύ διάδρομο που σβήνει στο σκοτάδι. Το σκαμπό γέρνει κι άλλο, έτοιμο να αναποδογυρίσει, κι ο μικρός χάνει την ισορροπία του.

Πιάνεται όμως από το παλτό του μπαμπά και κρατιέται.

Στέκει για λίγο ακίνητος κι αφουγκράζεται το σκοτεινό σπίτι, στη μύτη του η βαριά μυρωδιά του μπαμπά από το παλτό που κρατά. Ευτυχώς δεν τον άκουσαν. Πιάνει πάλι την καραμπίνα και τη σπρώχνει προς τα πάνω με όλη του τη δύναμη· πολύ βαριά. Σπρώχνει με τα δυο του χέρια, ακροβατεί, τεντώνεται ακόμα λίγο, το λουρί της κάνει να ξεκρεμαστεί και...

Νίκος

REC

Πετάχτηκα απ' το κρεβάτι και βγήκα στον διάδρομο· κανείς. Σκοτάδι. Μονάχα το καντήλι της Μάγδας.

Δεν ξέρω αν ήταν όνειρο ή αν τον ένιωσα μες στον ύπνο μου που σηκώθηκε και βγήκε στον διάδρομο για να πιάσει το όπλο. Πάντως, όταν πήγα στο δωμάτιό του, κοιμόταν κουκουλωμένος με τα σκεπάσματα. Ή με άκουσε κι έτρεξε πίσω, το τρελόπαιδο, κι έκανε πως κοιμόταν. Φόρεσα το παλτό μου, σιγουρεύτηκα πως η Μάγδα δεν ξύπνησε και βγήκα μες στη νύχτα.

Όνειρο θα 'ταν. Σημάδι για το κακό που θα μας έβρισκε, μα πάει καιρός που δε δίνω σημασία σε ό,τι μοιάζει με κακό οιωνό. Τον παλιό μου εαυτό τον έθαψα, καιρός ήταν να προσγειωθώ, έτσι λέγαν.

Θα σου πω όλη την αλήθεια και βγάλε τα συμπεράσματά σου, αν φταίω εγώ γι' αυτό που έγινε κι αν είμαι πράγματι τέτοιος που λένε. Θα σ' τα πω όλα πώς μπλέξαμε και έγινε ο σκοτωμός. Όλα. Όμως να 'χεις υπομονή. Κι αφού σ' τα πω και ξαλαφρώσω, σκέψου καλά και μετά κάνε ό,τι θέλεις.

«Οκτάσφαιρη, επαναληπτική, αθάνατη», έλεγε ο πατέρας για την καρραμπίνα, Θεός σχωρέσ' τον. Μου έδωσε το σπίτι όπου μένουμε, στο ύψωμα, κι απενίζουμε από ψηλά όλο το χωριό στην πλαγιά, τις καρυδιές, τα κυπαρίσσια και την εκκλησία στην πλατεία.

Το σπίτι μας στο ύψωμα ήταν κάποτε το σπίτι του αγά του χωριού, έτσι λένε. Πάνε εκατό τόσα χρόνια που έφυγαν οι Τούρκοι, παλιό σπίτι, φτιαγμένο με πέτρα και σκεπή από πλάκες,

αλλά ο πατέρας έβαλε εργάτες και έφτιαξαν σκεπή με κεραμίδια για να μη σιάζει, το συγύρισε καλά και το σπίτι κρατούσε.

Εκεί ζούμε με τη Μάγδα και τον μικρό, και η μάνα με την αδερφή μου μένουν στο άλλο σπίτι, κοντά στην εκκλησία, το καινούργιο. Αυτό το έφτιαξε ο πατέρας πριν από είκοσι τόσα χρόνια με δάνειο. Και τα δυο διαολόσπιτα είναι τα μόνα που σώσαμε από τις τράπεζες, χάρη στα λεφτά που μας έδωσε ο πρόεδρος. Πάνε τα χωράφια, όλη η περιουσία του πατέρα, καπνός.

Η αλήθεια είναι πως ο πατέρας ποτέ δεν πήρε με καλό μάτι τον πρόεδρο κι ας ήταν γιος του αδερφού του. Δεν τον γούσταρε, αλλά τα λεφτά τα πήρε για να σώσει τα σπίτια· αυτό ήταν η χαριστική βολή.

Τον αγαπούσα τον πατέρα, μα ποτέ δεν του το 'πα. Ήταν το υπεροπτικό βλέμμα με το οποίο με κοιτούσε: εκείνος τα έκανε όλα σωστά, εγώ ήμουν άχρηστος. Δε με καταλάβαινε. Όλο ειρωνείες και εξυπνάδες ήταν. Παρ' όλα αυτά έδωσα το όνομά του στον μικρό δίχως δεύτερη σκέψη.

Η καλύτερη καραμπίνα στο χωριό, έλεγε και ξανάλεγε ο πατέρας και κουκουλωνόταν στο ξεφτισμένο καφέ παλτό του που μύριζε πρόβατα. Μικρός δεν το 'νιωθα, μα σαν γύρισα απ' τις σπουδές στη Θεσσαλονίκη, η μυρωδιά απ' το παλτό του πατέρα μου γέμιζε βρόμα τα ρουθούνια. Είκοσι τόσα χρόνια παλτό.

Το πρόσωπό του τραχύ κι αξύριστο, το μαλλί του πάντα ακούρευτο έκρυβε τα πεταχτά αυτιά, και το χαμόγελο στα χείλη σαν να με κορόιδευε.

«Κι αν σου βγουν λύκοι και το χιόνι στο γόνα και πίσω γκρεμός;» με ρώτησε μια φορά κι έτριψε το μέτωπο, που το 'χε όλο ζάρες απ' τον ήλιο που τον έκαιγε στους αγρούς. Κάπνιζε άφιλτρα Assos, ντουμάνι το δωμάτιο, και τα μαύρα μάτια του με έκοβαν σαν λεπίδες. Περιέμενε με λοξό χαμόγελο να αποκριθώ.

«Θα 'στεκα ακίνητος, να νιώσουν πως δε θέλω να τους κάνω κακό», του είπα και ήπια βιαστικά τον καφέ, να φύγω να

απαλλαχτώ απ' τις ηλίθιες ερωτήσεις του. Τα ίδια και τα ίδια.

«Θα 'δωχνες τους λύκους με την καραμούζα, ξύπνιε, δε θα βαρούσες με το ντουφέκι;» μου έκανε κι ήπια το τσίπουρο καθισμένος δίπλα στο τζάκι που έκαιγε, με τα χείλη έτοιμα να γελάσουν με ό,τι και να του 'λεγα. Δυο τσιπουράκια τα έπινε κάθε πρωί – παγωνιά στα βουνά μας.

«Όχι», του 'πα ξανά, «αν είναι να πάω από λύκους, ας πάω... Χίλια χρόνια θα λεν την ιστορία μου στο καφενείο!»

Και τότε γέλασε, με γέλιο τρανταχτό και έτσι δε γέλαγε συχνά. Έκανε συνέχεια πλάκα, μα να αφηθεί στο γέλιο δεν το είχε εύκολο.

«Εγώ φταίω που σ' έστειλα να σπουδάσεις... Έμαθες τους νόμους των ανθρώπων και ξέχασες τους νόμους των αγριμιών».

Α, ρε πατέρα. Για όλα είχες τις σοφίες σου, αλλά η ζωή είχε τις δικές της και σε πέταξε στην μπάντα.

«Καλού κακού μάθε να καθαρίζεις το ντουφέκι, μη σου σκάσει στα μούτρα αν σου χρειαστεί, και την πατήσεις σαν τον Κύκλωπα Πολύφημο», μου 'πε. Κάτι θα είχε ακούσει για τον Οδυσσέα τον ταξιδευτή στο καφενείο. Έστηνε αυτί και μάθαινε απ' τα λόγια των άλλων, αυτό ήταν το σχολείο του πατέρα.

«Δεν υπάρχει περίπτωση να πιάσω όπλο!»

Όλο μεγάλα λόγια κι εγώ.

Να όμως που πέρασαν τα χρόνια και ήρθε η μέρα που με ξύπνησε τ' όνειρο με τον μικρό. Το σημάδι ή ό,τι στο διάολο ήταν. Ναι, έφτασε η καταραμένη μέρα που πάτησα κάτω όλα όσα έλεγα και πήρα στα χέρια μου την παλιά καραμπίνα. Γέμισα λάδια για να την καθαρίσω, χάλια το καρό τραπεζομάντιλο στο τραπέζι της κουζίνας. Τουλάχιστον τη γυάλισα καλά, πάει η σκουριά, έγινε καινούργια η καραμπίνα του πατέρα. Έτοιμη να σκοτώσει πάλι. Με είδε η Μάγδα μες στα λάδια, έτοιμη να μου βάλει τις φωνές, μα δεν τόλμησε· κρατούσα όπλο.

Θα σκέφτεσαι τώρα, τι σ' τα λέω όλα αυτά. Ίσως να 'ναι πράγματι αργά, όμως δεν ήξερα, πού να 'ξερα, και το κακό

έγινε, πάει. Αν είχα τολμήσει τότε, στην αρχή, μπορεί και να ήταν αλλιώς. Όμως τι τα θες... Ο χρόνος πίσω δε γυρνά, ση-μασία έχει από δω και μπρος τι κάνουμε. Πρέπει να σου πω, να ξέρεις τουλάχιστον την αλήθεια.

* * *

Για κυνήγι είχα να πάω από παιδί, τότε που με τραβολογούσε ο πατέρας. Ήταν πραγματικά μεγάλος κυνηγός. Τον Τζον Γουέιν τον έτρωγε για φρούτο. Δεκάδες τα ματωμένα πουλιά κρέμονταν στη ζώνη του σαν γυρνούσαμε στο σπίτι απ' το κυνήγι. Εγώ τα λυπόμουν, αλλά τον φοβόμουν και δε μιλούσα. Και κάθε φορά που μου 'δινε για να ρίξω, πυροβολούσα στον αέρα, δυο μέτρα μακριά απ' το πουλί, να 'μαι σίγουρος πως θα αστοχήσω.

Όμως στη μοίρα αρέσει να γελά με την κατάντια μας κι ήρθε η μέρα που θα πήγαινα κι εγώ τον γιο μου για κυνήγι. Του το 'χα τάξει. Γιατί έτσι κάνουν οι άντρες στα μέρη μας, γιατί έτσι πρέπει. Κι αν κάνεις ένα βήμα πίσω, θα κάνεις πολλά. Ναι, θα τον πήγαινα για κυνήγι. Ποιος; Εγώ. Ο φλώρος, όπως με λεν οι ψευτόμαγκες στο καφενείο. Του το 'χα υποσχεθεί...

Άνοιξα το όπλο στα δυο, κοίταξα μες στην κάννη, άστραφτε. Από γυάλισμα πρώτος. Είμαι μαθημένος από τις μηχανές. Έκλεισα την καραμπίνα κι έκανα να σημαδέψω στον αέρα, μα μπήκε η Μάγδα στην κουζίνα και χώθηκε μπρος στην κάννη.

«Το πήρες απόφαση, θα με ξεκάνεις τελικά;»

Αν το ήθελα, θα το είχα ήδη κάνει. Δεν ήταν εύκολος άνθρωπος η Μάγδα, δε μου 'χε κάνει λίγα. Όμως, στα δύσκολα μου στάθηκε.

Φορούσε πάλι εκείνο το κολλητό τζιν, που τόνιζε το σφιχτό κορμί της κι έκανε τα χούφταλα στο καφενείο να ξεμωραίνονται. Κι από πάνω το λευκό φανελάκι με τις τιράντες, λες κι ήταν Αύγουστος· να φαίνονται τα στήθη.

Μου χαμογέλασε πονηρά και με κοίταξε με τα καστανά

της μάτια, μοιάζει λίγο με τσιγγάνα, η αλήθεια να λέγεται. Τα βάφει με μολύβι γύρω γύρω, κάθε πρωί μετά το βούρτσισμα των δοντιών, όπως φυσικά και τα χείλη, κατακόκκινα. Η μύτη λίγο γαμψή, τα μαλλιά της σγουρά και μακριά, βαμμένα ξανθά, και στα χέρια της οι φλέβες ποτάμια.

Ξανθιά τσιγγάνα με φλώρο. Τέλειος συνδυασμός.

Λένε διάφορα στο καφενείο για εκείνη και της έχω πει να προσέχει, μα η Μάγδα αποφεύγει τις πολλές κουβέντες για το θέμα.

Θα μου πεις, δεν τα ΄ξερες αυτά πριν την παντρευτείς; Κατά κάποιον τρόπο τα ΄ξερα, έχω κι εγώ την αλαφράδα μου, όσο να ΄ναι, αλλά, όπως σου είπα και πριν, μη βιάζεσαι. Θα σ΄ τα πω όλα με τη σειρά για να καταλάβεις.

«Δε μιλάς, κάτι έχεις», μου ΄πε εκείνο το πρωινό στην κουζίνα κι ήρθε από πίσω, με αγκάλιασε. ΄Εχει τον τρόπο της. «Ροχάλιζα πάλι σαν μπετονιέρα;» έκανε να με πειράξει. «Έλα, πες...»

Τι να πω; Το όνειρο σφήνωσε μαύρο μες στη σκέψη μου, πού όρεξη για αστεία.

«Έχω ένα κακό προαίσθημα», είπα μόνο.

«Ε, να μην τον πάρεις μαζί σου!» Έκανε πίσω δένοντας τα χέρια στο στήθος και κόλλησε στον νεροχύτη. Σωρός τα άπλυτα, ήταν η βδομάδα μου να τα πλύνω. Έπειτα γύρισε το μάτι και κοίταξε έξω απ΄ το παράθυρο. «Βρέχει!»

«Ψιχαλίζει», είπα εγώ.

Είχε δίκιο η Μάγδα, μα δεν την άκουσα. Κι ας ένιωθα αυτό το κάτι να μου τρώει τα σωθικά. Από μικρό παιδί με στοίχειωναν τα προαισθήματα, μύριζα το κακό στον αέρα.

Οι άλλοι

Το τζαμί καθρεφτίζεται στα λασπόνερα, ψιχαλίζει. Μάλλον έρχεται καταιγίδα. Μαύρα σύννεφα φτάνουν απ' τον Αϊ-Γιώργη, το χριστιανικό χωριό πέρα απ' τα σύνορα, ούτε τρία χιλιόμετρα από κει. Πίσω απ' το βουνό με τα έλατα και τα μαύρα πεύκα.

Ο Ισμαήλ κάθεται στο παγκάκι της πλατείας με ανοιχτή τη μαύρη ομπρέλα και ρουφά τον ναργιλέ χαϊδεύοντας τα μούσια του. Σωστός πασάς. Καπνίζει διαλεχτό χαρμάνι παρακολουθώντας σαν ταινία τον Ερίμ να πλησιάζει τον μιναρέ σέρνοντας τη σκάλα στα λασπόνερα. Σίγα μην δεν τον άκουγε. Ο Ισμαήλ είναι ο αφέντης, ο Ερίμ ο ακόλουθος. Από παλιά.

Ψηλός και κοκαλιάρης, ο Ερίμ καμπουριάζει λίγο κι αγκομαχάει από το βάρος της σκάλας. Φορά στρατιωτική φόρμα παραλλαγής, έχει αχτένιστο, σγουρό το μαλλί, και μούσια μακριά, μαύρα μούσια. Γυρνά και χαμογελά στον Ισμαήλ, που 'ναι ακόμα αραχτός στο παγκάκι και του νεύει κάτι σε σιλή *για χαρά τα πας, μπράβο*. Ο Ερίμ στήνει τη σκάλα στον μιναρέ κι ανεβαίνει σκαλί σκαλί πάνω, ψηλά.

Από κει πάνω θα βλέπει όλο το μουσουλμανικό χωριό. Τα χαμόσπιτα με τα ξεφτισμένα κεραμίδια και τους τσίγκους, πολλά από αυτά μισογκρεμισμένα. Τα σπίτια όσων ξενιτεύτηκαν απ' τη φτώχεια. Και πέρα στο βάθος, πάνω απ' το χωριό, το μικρό οροπέδιο με τα χωράφια απ' όπου βγάζουν το ψωμί τους όσοι ξέμειναν πίσω.

Δίνει μια ο Ερίμ με το σκεπάρνι και ξεκολλάει το παλιό,

ξεχαρβαλωμένο ηχείο. Πέφτει με δύναμη στο πλακόστρωτο και γίνεται σμπαραλία. Απ' τον θόρυβο τα περιστέρια πετάνε μακριά. Κατεβαίνει και παίρνει ένα ολοκαίνουργιο και μεγάλο ηχείο, το φορτώνεται στην πλάτη κι ανεβαίνει με μεγάλη προσοχή, ανεβαίνει ψηλά ο λέλεκας, σκαλί το σκαλί.

Ο Ισμαήλ, ο πασάς, τον κοιτά και τον χαίρεται. Αυτός το μυαλό, ο Ερίμ τα χέρια.

Κοίτα πώς σκαρφαλώνει το ζουλάπι, σκέφτεται και ρουφά τον ναργιλέ.

Οι αρβύλες του Ερίμ πατούν το σκουριασμένο μέταλλο της σκάλας και ανεβαίνουν ψηλά, πολύ ψηλά, και όταν φτάνει στην κορφή του μιναρέ, ακουμπά το ηχείο στο τσιμέντο. Βγάζει το σκεπάρνι από τη ζώνη και χτυπά τα καρφιά με δύναμη. Να στεριώσει καλά το νέο μεγάφωνο. Να βγάλει ρίζες.

Ένα, δύο, τρία, δέκα καρφιά. Τα κατάφερε. Χαμογελά ικανοποιημένος από μακριά στον Ισμαήλ, που κάθεται ακόμα στο παγκάκι κρατώντας τη μαύρη ομπρέλα.

Τρία χρόνια μεγαλύτερος, ο Ισμαήλ, λίγο πάνω από τριάντα. Μετρίου αναστήματος, μα πιο γεροδεμένος απ' το λελέκι τον Ερίμ. Πλάτες τούμπανο, και η κοιλιά του ξεπροβάλλει λίγο απ' το ρακί και τους μεζέδες. Έχει μούσια κατάμαυρα, κορακίσια, και μαύρα μάτια μικρά κάτω απ' τα γυαλιά ηλίου που φορά. Τα μάγουλά του είναι λίγο σκαμμένα, απομεινάρι εφηβείας. Και το μαλλί κουρεμένο με την φιλή. Μέτωπο πλατύ, φρύδια φουντωτά, δόντια καλά, όμως ο δεξιός κυνόδοντας λείπει. Τον έσπασε στα ταξίδια του.

Μοιάζει λίγο με τους αντάρτες που στον Εμφύλιο πέρασαν τα σύνορα στον Γράμμο, μα δε σκοτίζεται μην τον κάψουν οι ναπάμ. Πάει ο Εμφύλιος και το Βιετνάμ, και το Τείχος του Βερολίνου έπεσε. Ακόμα και η σφαγή στη Σρεμπρένιτσα ξεχάστηκε.

Όχι, όμως, ο Ισμαήλ· αυτός δεν ξεχνά. Οκτώ χιλιάδες μου-

σουλμάνοι σφαγιάστηκαν στη Σρεμπρένιτσα της Βοσνίας και η Συρία γέμισε τάφους απ' τις βόμβες των άπιστων Ρώσων. Ξεχνιούνται αυτά;

Ούτε οι παλιοί λογαριασμοί με τους χριστιανούς του Αϊ-Γιώργη ξεχνιούνται. Κι αυτό που 'καναν στο τζαμί θα το πληρώσουν.

Αυτά σκέφτεται ο Ισμαήλ καπνίζοντας τον ναργιλέ στο παγκάκι και ρουφά ξανά, μπουρμπουλήθρες, καπνός, ο αέρας ντουμάνι. Ο Ερίμ σέρνει την καμπούρα του και τον πλησιάζει· ο Ισμαήλ τού χαμογελά.

«Πεντακόσια βατ!» του λέει ο Ερίμ και γυρνά τον μακρύ λαιμό του, για να δει το ηχείο που 'βαλε ψηλά στον μιναρέ.

«Τώρα θα μας ακούσουν και οι άπιστοι... θέλουν δε θέλουν!» αποκρίνεται ο Ισμαήλ σε μια γλώσσα που πέρα απ' τα σύνορα δεν καταλαβαίνουν και ρίχνει τη ματιά του στο παλιό τζαμί.

Δύο ώρες το ασβέστωνα με τη βούρτσα ο Ερίμ, τα κατάφερε. Ούτε ίχνος απ' το σημάδι πια.

Ο Ισμαήλ δίνει στον Ερίμ να ρουφήξει απ' τον ναργιλέ. Το αξίζει. Ρουφά ο Ερίμ και γυρίζει να θαυμάσουν το θέαμα. Επιτέλους. Καινούργιο ηχείο στον μιναρέ του χωριού τους. Ηχείο πανίσχυρο. Το κοιτούν όλο υπερηφάνεια λες και περιμένουν τον προφήτη να τους βάλει παράσημο, όμως ο Ισμαήλ έχει άλλα σχέδια.

«Πάω!» λέει και σηκώνεται να φύγει.

«Πού πας;» ρωτάει ο Ερίμ με τον ναργιλέ στα χέρια. «Λέγε, ρε, πού πας;»

Όμως, ο Ισμαήλ δε δίνει λογαριασμό σε κανέναν κι ανοίγει το βήμα για το δάσος που βρίσκεται προς τα σύνορα.

Νίκος

Δεν ήθελα να αρπαχτώ με τη Μάγδα, όμως θες από συνήθεια, θες γιατί ήταν το χόμπι μας –πώς αλλιώς να σκοτώσεις τον χρόνο σου πάνω στα βουνά– πάλι κάναμε σαν τα κοκόρια.

«Ο Μιχαλάκης χτυπά τα πουλιά στη σειρά!» είπα βάζοντας τα φυσίγγια στη θήκη· μυρωδιά από μπαρούτι και λάδι καθαρισμού.

«Ο Μιχαλάκης πάει γυμνάσιο του χρόνου, ο δικός μας είναι επτά χρόνών!»

«Στην ηλικία του, πήγαινα βόλτα τα κορίτσια με το τραπέρι».

Ακούμπησε στον νεροχύτη και έπλεξε πάλι τα χέρια στο στήθος. Έξω απ' το παράθυρο, τα δέντρα έγερναν με τον αέρα. Η σκεπή έτριζε απ' τον βοριά και το κρύο τρύπωνε απ' τις χαραμάδες.

«Δε λέω... παλιά ήσουν φοβερός εραστής», είπε τελικά.

Προσπάθησα να αποφύγω την κουβέντα, βάζοντας τα φυσίγγια στη θήκη.

«Και πώς σου 'ρθε τώρα στα... γεράματα να γίνεις κυνηγός;» με ειρωνεύτηκε και κάθισε στο τραπέζι της κουζίνας με το καρό, πλαστικό τραπεζομάντιλο. Το όνειρο με είχε στοιχειώσει κι ήμουν έτοιμος ξεσπάσω πάνω της, όμως με μυρίστηκε κι άλλαξε τροπάρι. «Μην τους δίνεις σημασία, ρε Νίκο, δεν καταλαβαίνουν!»

Την κοίταξα στα μάτια, δε μίλησα αμέσως.

«Βαρέθηκα να μουρμουράνε πίσω απ' την πλάτη μου», είπα τελικά.

«Ζηλεύουν! Έχεις βγάλει κοτζάμι Πολυτεχνείο, ενώ αυτ...»

«Ξέρεις πόσο χρήσιμο είναι το πτυχίο όταν αρμέγω;»

«Χωρίς τις δικές σου πατέντες, οι δουλειές του προέδρου δε θα προχωρούσαν». Είχε πάρει φόρα. «Εσύ βγάζεις πάντα το φίδι απ' την τρύπα».

Αν έφτιαχναν Πολυτεχνείο στο χωριό, τη θέση του πρύτανη την είχα καπαρωμένη.

«Καλά, κάνε ό,τι νομίζεις», συνέχισε, «αλλά τι σου φταίει το παιδί να το πάρεις μαζί σου;»

Πρόσεξε πως το καντήλι στο εικονοστάσι είχε σβήσει, σηκώθηκε, έβγαλε τον αναπτήρα από την κωλότσεπη, πήγε, το άναψε. Πιστή Οσία Μαγδαληνή...

«Αυτός με έπρηξε να πάμε για κυνήγι, ακούει τα άλλα παιδιά στο σχολείο που τα παίρνουν μαζί και...»

Το κακό προαίσθημα όμως δεν έλεγε να φύγει.

Στάθηκε αντίκρου μου με τα χέρια δεμένα στο στήθος και με κοιτούσε με τα πονηρά αμύγδαλα που 'χε για μάτια. Κατά κάποιον τρόπο καταλάβαινε. Και με αγαπούσε. Για μένα έβαζε το κραγιόν και φορούσε τα κολλητά της. Όφειλα να της εξηγήσω.

Πήρα ένα φυσίγγι στο χέρι: «Ασφαιρα είναι», της είπα.

Χαμογέλασε, μα δεν το πίστεψε, η άπιστη η Μάγδα, και της έδειξα το κουτί.

«Είσαι απίστευτος...»

«Αν μπλέξεις σε λυκοφωλιά... φοράς κι εσύ τη μάσκα του λύκου», είπα εγώ.

Κι ύστερα πήρα ψωμί, ζαμπόν και τυρί, κι έφτιαξα δυο σάντουιτς για τον μικρό μου πεινάλα.

«Να σου φτιάξω ένα, θες;» είπα και στη Μάγδα, αλλά κούνησε αρνητικά το κεφάλι και πήγε μέσα να δει τι σκανταλιά ετοιμάζε πάλι ο μικρός.

Έβαλα τα αδιάβροχα στον σάκο, πήρα το παγούρι απ' το ψυγείο, το πέρασα στη ζώνη, φορτώθηκα και τη θήκη με τα φυσιγγια. Ούτε που πρόσεξα τον μικρό, που, μόλις κατάλαβε ότι

κηρύξαμε ανακωχή με τη Μάγδα, μπήκε στην κουζίνα και πήγε να πιάσει την καρμπίνα που 'χα παρατήσει στο τραπέζι.

«Γιωργάκη!» έβαλα φωνή κι έτρεξε έξω στην αυλή.

Τον κοίταξα απ' το παράθυρο που έκανε γύρω απ' τη σκελετωμένη συκιά σαν τη σβούρα· τα καστανά μαλλιά του ανέμιζαν. Γύρισε, με κοίταξε με τα πονηρά ματάκια του σαν να μου έλεγε «άντε βιάσου» κι έκανε να βγει απ' την αυλόπορτα.

Φορτώθηκα βιαστικά τα πράγματα και έτρεξα κοντά του.

«Θα μ' ακούς!»

Γύρισαν τα καστανά ματάκια του, με κοίταξαν.

«Θα 'μαι πίσω σου, όπως είπες».

Του φόρεσα το κασκόλ να μην κρυώσει και του έφτιαξα το μπουφάν.

«Αν χωθείς στα βάτα και σε περάσω για λαγό... θα μας σκοτώσει η μαμά!»

Η Μάγδα βγήκε στην αυλή κι έβαλε στον σάκο μου τα σάντουιτς που ξέχασα από τη βιασύνη να τον προφτάσω.

«Εμείς θα τη σκοτώσουμε!» είπε αυτός και την κατάβρεξε με το νεροπίστολο που έκρυβε στην τσέπη του μπουφάν του. Έκανε να τρέξει μακριά της, μα η Μάγδα τον άρπαξε και του φόρεσε τον σκούφο του.

«Τρελόπαιδο, μου υπόσχεσαι ότι θα ακούς τον μπαμπά;»

«Κουφός είμαι; Θ' ακούω!»

«Όχι σαν χτες...» του 'πε και του φόρεσε και την κουκούλα του μπουφάν. Ο μικρός την έβγαλε.

Τον φίλησε στο κεφαλάκι κι ο μικρός έτρεξε έξω απ' την αυλή στο μονοπάτι, τον ακολούθησα βιαστικά μην τον χάσω απ' τα μάτια μου. Εκείνη έμεινε να μας κοιτά στην αυλόπορτα με τα χέρια δεμένα στο στήθος, όπως το συνηθίζει.

«Μην πάτε προς τα σύνορα!» φώναξε. «Ως το κτήμα του Ντάκου είναι καλά!»

Οι άλλοι

ΟΙσμαήλ φοράει γυαλιά ηλίου με σκούρα τζάμια ακόμα κι όταν βρέχει. Τα βγάζει μόνο τη νύχτα. Καμιά φορά ούτε τη νύχτα. Τέτοιος είναι ο Ισμαήλ. Ίσως γιατί δε θέλει να βλέπουν τα μάτια του, τα μάτια είναι οι καθρέφτες της ψυχής, δε λεν; Τα μάτια λένε αλήθεια.

Κι αυτός την πάτησε κάτω την αλήθεια, σχεδόν την ξέχασε κι έφτιαξε άλλη ιστορία στο μυαλό του. Του άρεσε αυτό το παιχνίδι από μικρό παιδί. Έπαιξε με τις φτιαχτές ιστορίες. Και τώρα που μεγάλωσε έπαιξε τόσες φορές τη φτιαχτή ιστορία μες στο κεφάλι του, που πίστεψε πως ήταν αληθινή.

Πάνε κοντά οκτώ χρόνια που άφησε μούσια, έτσι είναι οι σωστοί μουσουλμάνοι. Έτσι δείχνουν οι σωστοί μουσουλμάνοι. Κι αν δεν είσαι σωστός μουσουλμάνος, τότε τι μένει;

Κλείνει την ομπρέλα και μπαίνει στο δάσος με τα μαύρα πεύκα. Το χακί, στρατιωτικό αδιάβροχο που φοράει αρκεί για την ψιχάλα. Νιώθει το αίμα στις φλέβες του καινούτο, και κρύο δε λογαριάζει. Βαδίζει μόνος. Πηγαίνει μόνος. Τι να τον κάνει τον Ερίμ μαζί; Για κάποιες δουλειές δε χρειάζονται ακόλουθοι.

Οι αρβύλες του βουλιάζουν στη λάσπη και ανεβαίνει την πλαγιά με μεγάλα, βιαστικά βήματα. Οι σφυγμοί της καρδιάς του δυναμώνουν, σε λίγο θα φτάσει, ναι, θα φτάσει, βλέπει τα βράχια πίσω απ' τα δέντρα και κόβει ρυθμό. Πλησιάζει τα βράχια με αργά βήματα, πολύ προσεχτικά, βγάζει το κεφάλι απ' τους θάμνους και αντικρίζει το χαμόσπιτο μες στο δάσος.

Νίκος

Περάσαμε ανάμεσα από τις αυλές των σπιτιών – κουνέλια και κότες κούρνιαζαν απ' το κρύο· οι χωριανοί κλεισμένοι μέσα, δίπλα στα τζάκια. Μύριζε κάπνα απ' τις καμινάδες, ακόμα ψιχάλιζε κι ο μικρός τον χαβά του. Χοροπηδούσε στις λάσπες χαρούμενος, πάλι καλά που φορούσαμε γαλότσες, να λες.

Φτάσαμε γρήγορα στον μαντρότοιχο του νεκροταφείου και πήραμε την ανηφόρα πίσω απ' τα κυπαρίσσια για το νταμάρι. Περάσαμε κι απ' το σπίτι του προέδρου, το πρώτο σπίτι που έβλεπες σαν έφτανες στο χωριό. Διώροφο με κεραμίδια και σοφίτα, μάρμαρα και κίονες στην είσοδο. Σωστό παλάτι για τον βασιλέα μας. Τον σωτήρα του χωριού.

Ύστερα πήραμε το μονοπάτι μέσα απ' τα αμπέλια του στην πλαγιά, δεκάδες στρέμματα αμπέλια ως εκεί που έφτανε το μάτι, κι αφού διασχίσαμε τον δρόμο που έβγαζε στον συνοριακό σταθμό, μπήκαμε στο δάσος. Αμάξι δε συναντήσαμε. Ψυχή.

Βάδιζα φορτωμένος με τα πράγματα και το όπλο, ο μικρός δίπλα μου με τον σκούφο στο κεφάλι, όλος χαμόγελα που θα πήγαινε επιτέλους για κυνήγι. Γλώσσα δεν έβαλε μέσα του.

«Που λες, τρέχουν να ξεφύγουν απ' τους Τούρκους και βουτάνε στον γκρεμό».

«Και γιατί βουτάνε;» έκανα τον ανήξερο.

«Μα για να μη γίνουν σκλάβες των Τούρκων, ρε μπαμπά».

Σταμάτησα κι έβγαλα μέσα απ' τον σάκο μια παγίδα που μοιαζε με ξύλινο κλουβί.

«Μου την έδωσε η γιαγιά σου... Θα τη βάλουμε να πιάσου-

με γαρδέλια». Έλαμψε το προσωπάκι του. «Τέρμα τα ξυπνητήρια! Θα ξυπνάμε με κελαηδίσματα!»

«Θα κάνουν και πουλάκια;»

«Αν πιάσουμε δύο και τα βάλουμε στο ίδιο κλουβί».

«Ε, τότε, να πιάσουμε πολλά!» είπε εκείνος και κρύφτηκε πίσω από ένα πουρνάρι. «Κι αν βρούμε και κανέναν Τούρκο στον δρόμο μας... *μπαμ μπαμ μπαμ!*» έκανε και πετάχτηκε πίσω απ' τον θάμνο να με καταβρέξει με το νεροπίστολο.

Τον άρπαξα, τον πήρα αγκαλιά. Φορούσε σκούφο, θυμάμαι καλά.

«Δεν είναι όλοι οι Τούρκοι κακοί», του κάνω.

«Είναι δεν είναι, εγώ θα τους πατήσω κάτω!» είπε και κουνήθηκε πέρα δώθε να ξεφύγει.

Τον άφησα κι έδωσε μια τρεχάλα προς τα βράχια στη στροφή του μονοπατιού.

«Πρέπει να έρθω να μιλήσω στη δασκάλα σου, το παρακάνει!» του φώναξα.

«Θα τους πατήσω, έρθεις δεν έρθεις!» είπε και γύρισε τρέχοντας στο πλάι μου.

«Προς το παρόν πρόσεχε μην πατήσεις την κουραδίτσα!» είπα και τον τράβηξα κοντά μου μην πατήσει τις ακαθαρσίες που 'χε αφήσει πίσω της μια αγελάδα του προέδρου. Δικά του ήταν τα γελάδια και τα κτήματα με τις μηλιές και οι αποθήκες στην πλαγιά.

Μα όπως το 'φερα κοντά το διαολάκι, έκανε να πιάσει την καρραμπίνα του παππού.

«Δώσε μου λίγο να την κρατήσω...»

«Έχεις το δικό σου». Εννοώντας, φυσικά, το νεροπίστολο.

«Έλα, ρε μπαμπά, ένα λεπτάκι μόνο! Δε μας βλέπει η μαμά!»

Γονάτισα κοντά του και τον κοίταξα ανστηρά μες στα μάτια. Αυτό το παιδί είναι η ζωή μου, αλλά μερικές φορές δεν αντέχεται. Σκάει ακόμα και τον γάιδαρο της γιαγιάς του.

«Γιώργο, τα είπαμε αυτά! Αν δε μ' ακούς, γυρνάμε πίσω!»

Κατέβασε τα μούτρα κι εγώ προχώρησα μπροστά στο μονοπάτι ανάμεσα στις βατομουριές. Ο μικρός ακίνητος από πείσμα, με κοιτούσε που έφευγα πέρα, ώσπου χτύπησε κάτω το πόδι από θυμό κι έτρεξε, με πρόφτασε. Μα δε μιλούσε πια.

Στρίψαμε στα πλατάνια με τους γέρικους κορμούς, πήραμε την ανηφόρα και σε λίγο μπήκαμε στο δάσος με τις καστανιές. Λάσπες και πέτρες στο μονοπάτι, γλιστρούσε, του 'κανα νεύμα να προσέχει. Σιγά μη μ' άκουγε το τρελόπαιδο. Πήδαγε από δω κι από κει σαν αγρίμι, πιο κάτω ήταν γκρεμός.

Φτάσαμε και στην πηγή του κλέφτη, που να μη φτάναμε. Βάλτωσε ο τόπος απ' τη χτεσινή βροχή, δύσκολα περνούσες απέναντι. Του λέω: «Περίμενε εδώ, να βρω μονοπάτι», και προχωρώ μπροστά. Μπαίνω στα λασπόνερα με προσοχή μεγάλη, πατάω στις πέτρες που ξεπροβάλλουν απ' τη λάσπη, μία, δύο, μα στην τρίτη πέτρα γλιστρώ και πέφτω στον βούρκο.

Τραντάζομαι, χάνω τον κόσμο. Και μου 'ρχονται σφήνα τα παλιά:

Κλοσιά στα πλευρά, μου κόβεται η ανάσα.

Αυτά θα σ' τα πω αργότερα...

Ο νους μου θολός, ίσα που βλέπω τον μικρό να πλησιάζει στα λασπόνερα· προσπαθώ να σηκωθώ.

«Είσαι καλά, μπαμπά;»

Του γνέφω πως είμαι εντάξει, μα το κεφάλι μου βουίζει απ' το τράνταγμα και τις αναμνήσεις. Κοιτώ το παγούρι με το νερό, έχει σπάσει. Κι αυτή είναι η τελευταία πηγή πριν από το δάσος με τα έλατα.

Ο μικρός κατάλαβε. Δεν είχαμε νερό.

«Να πάω να φέρω το άλλο παγούρι; Θα γυρίσω γρήγορα...»

Τον κοίταξα που 'χε βάλει τα χέρια στη μέση σαν τον Πίτερ Παν έτοιμος να πετάξει πέρα.

«Σε μισή ώρα να 'σαι πίσω».

Έτσι του 'πα, ο βλάκας, και τον έστειλα μόνο του πίσω στο χωριό, επτά χρονών παιδάκι.

«Φεύγω σφαιρά!» φώναξε ζωηρά τρέχοντας ανάμεσα στους θάμνους και στα αγκάθια.

«Πρόσεχε όταν περάσεις τον δρόμο για τα σύνορα! Τρέχουν σαν τρελοί!»

Έκανε πως άκουσε κι εγώ έπιασα το κεφάλι μου που ακόμα βούιζε. Πλησίασα να πλυθώ στην πηγή που είχε βάλει ο πρόεδρος να φτιάξουν με πέτρες, καλά πελεκημένες, μαστόρια από την άλλη πλευρά των συνόρων, που 'ναι φτηνά.

Σκύβω στην πηγή, ρίχνω στο πρόσωπό μου παγωμένο νερό να συνέλθω... και σαν να μου χώνουν πάλι το κεφάλι στα βρομόνερα. Πνίγομαι ξανά.

Τραβήχτηκα πίσω και προσπάθησα να δω τον μικρό που έτρεχε μακριά μου στην πλαγιά, ανάμεσα στα δέντρα. Όλα ήταν φλου στη φωτογραφική μηχανή του νου μου, δεν μπορούσα να εστιάσω.

Πήρα βαθιά ανάσα, κι άλλη ανάσα, οι χτύποι της καρδιάς μου έπεσαν σιγά σιγά. Κοίταξα ψηλά το βουνό, πελώριο, μαύρα πεύκα κι έλατα και στην κορφή βράχια κοφτερά και λίγο χιόνι. Φέτος δεν έκανε πολλά κρύα, οι λύκοι δεν κατέβηκαν στο χωριό.

Ένας δρυοκολάπτης φτερούγιζε μπρος στη φωλιά του πάνω στον πλάτανο. Πήγε κοντά στο ταίρι του, στάθηκαν δίπλα δίπλα πάνω στο κλαδί. Λες και μου πόζαραν. Χαμογέλασα. Κακώς ανησυχούσα για τον μικρό.

Κάνω να σκουπίσω τις λάσπες απ' το τζιν μου, άδικος κόπος, άνθρωπος του βάλτου πια. Βγάζω κι απ' τον σάκο να δω την παγίδα που μου έδωσε η μάνα: ξύλινο, μικρό κλουβί. Δεν είχε ούτε ρωγμή. Τη βάζω κάτω στις πέτρες, την κοιτώ καλά καλά. Κοιτώ και τους δρυοκολάπτες στο δέντρο που συνεχίζουν να μου ποζάρουν, το μυαλό αρχίζει να ξεθολώνει.

Φτερά ξεχωριστά και λοφίο, πόσο όμορφοι δείχνουν μα-

ζί οι δρυοκολάπτες. Πανέμορφοι. Κοιτώ πάλι το κλουβί που έχω ακουμπήσει κάτω στις πέτρες και κάτι με πιάνει μέσα μου, ένα γαμώτο ξεχειλίζει απ' τα βάθη της ψυχής και δίνω μια με τη γαλότσα και το σπάω. Τρομάζουν τα πουλιά, πετούν μακριά· ελεύθερα.

Στο μικρό ακριτικό χωριό όλα φαντάζονται ειρηνικά, ώσπου ο επτάχρονος γιος του Νίκου εξαφανίζεται κοντά στα σύνορα. Ο Νίκος τον αναζητεί απεγνωσμένα, η γυναίκα του συμπεριφέρεται περίεργα κι ο αδερφός του έχει ανοιχτούς λογαριασμούς με τον υπόκοσμο της Θεσσαλονίκης. Όμως, όταν μαθεύεται πως στο γειτονικό μουσουλμανικό χωριό, που βρίσκεται στην άλλη πλευρά των συνόρων, ένας τζιχαντιστής έχει μόλις επιστρέψει από τη Συρία, τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο περίπλοκα.

Οι φήμες οργιάζουν: ατύχημα, φόνος, απαγωγή ή νέο παιδομάζωμα; Ο Νίκος ψάχνει κίνητρα και υπόπτους, ενώ μια παράξενη ομίχλη θολώνει τα μυαλά των ανθρώπων. Μια ομίχλη που θα αποκόψει τους ακρίτες από τον υπόλοιπο κόσμο και τον πολιτισμό, φέρνοντας στην επιφάνεια θαμμένα μυστικά.

Ένα υπαρξιακό μυθιστόρημα μυστηρίου και αγωνίας για την πολυπλοκότητα των ανθρώπινων σχέσεων, ένα βιβλίο με καταγιστικό ρυθμό, σύνθετη πλοκή και απροσδόκητο τέλος.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-3582-4

9 786180 135824

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 24448

ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ